

RAPPORT

Brannstatistikk 2018

Tall fra rapporteringsløsningen (BRIS) fra
brann- og redningsvesenet til DSB

1	Om BRIS	3
2	Brann- og redningsvesenets oppgavespekter i tall	3
3	Mer om branner i bygning og brannhindrende tiltak komfyr i bygninger	7
4	Mer om boligbrannene og brannhindrende tiltak komfyr i bolig	8
4.1	Brannsted	8
4.2	Tid på døgnet	9
4.3	Måned	9
4.4	Fylke.....	10
4.5	Antatt arnested	11
4.6	Hva brannen startet i	12
4.7	Tennkilde	13
4.8	Hvordan brannen startet	15
4.9	Hvordan boligbrannene først ble oppdaget	16
4.10	Personer til stede ved brannstart	16
4.11	Risikogrupper	18
5	Konsekvenser av brann	18
5.1	Omkomne personer	18
5.2	Skadde personer	19
5.3	Branner i særskilte brannobjekter, fredede og verneverdige bygninger mv.	20

1 OM BRIS

DSB presenterer her brannstatistikk for 2018 fra BRIS, rapporteringsløsningen fra brann- og redningsvesenet til DSB. Rapporten baserer seg på oppdrag som er godkjente pr. 21/1-18, dvs. at noen oppdrag som ikke har blitt godkjent av brann- og redningsvesenene innen tidsfristen på 14 dager kan mangle. Data baserer seg gjennomgående på brannvesenets vurderinger av brannsted og brannens art.

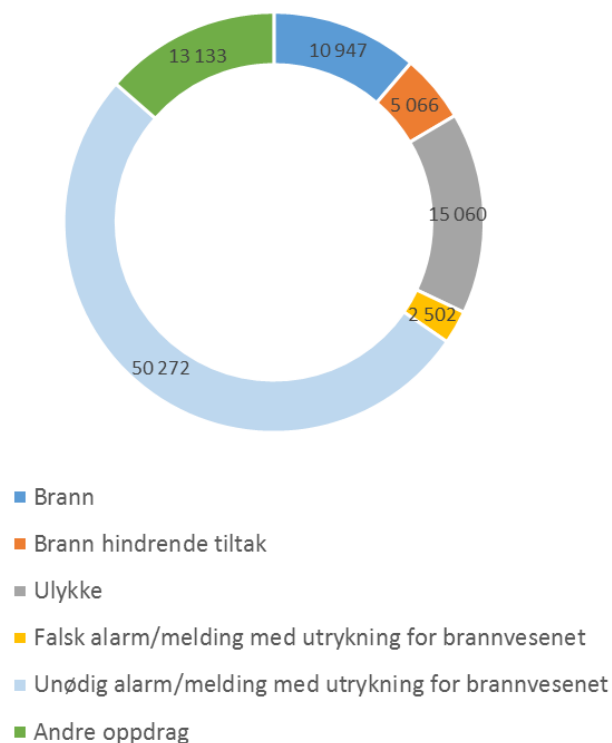
BRIS er et rapporteringssystem med oversikt over hvilke oppdrag brann- og redningstjenesten håndterer. Tallene som presenteres her er tall på landsbasis, og vi ber lokalpressen ta kontakt med lokalt brannvesen for tall som berører deres område.

Alle oppdrag som registreres i 110-sentralenes oppdragshåndteringsverktøy overføres automatisk til BRIS. Dette letter rapporteringen for ansatte i brann- og redningsvesenene. Dataene som samles inn via BRIS skal gi et bedre grunnlag for å drive forebyggende arbeid, samt for å utvikle brann- og redningstjenesten både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

2 BRANN- OG REDNINGSVESENETS OPPGAVESPEKTER I TALL

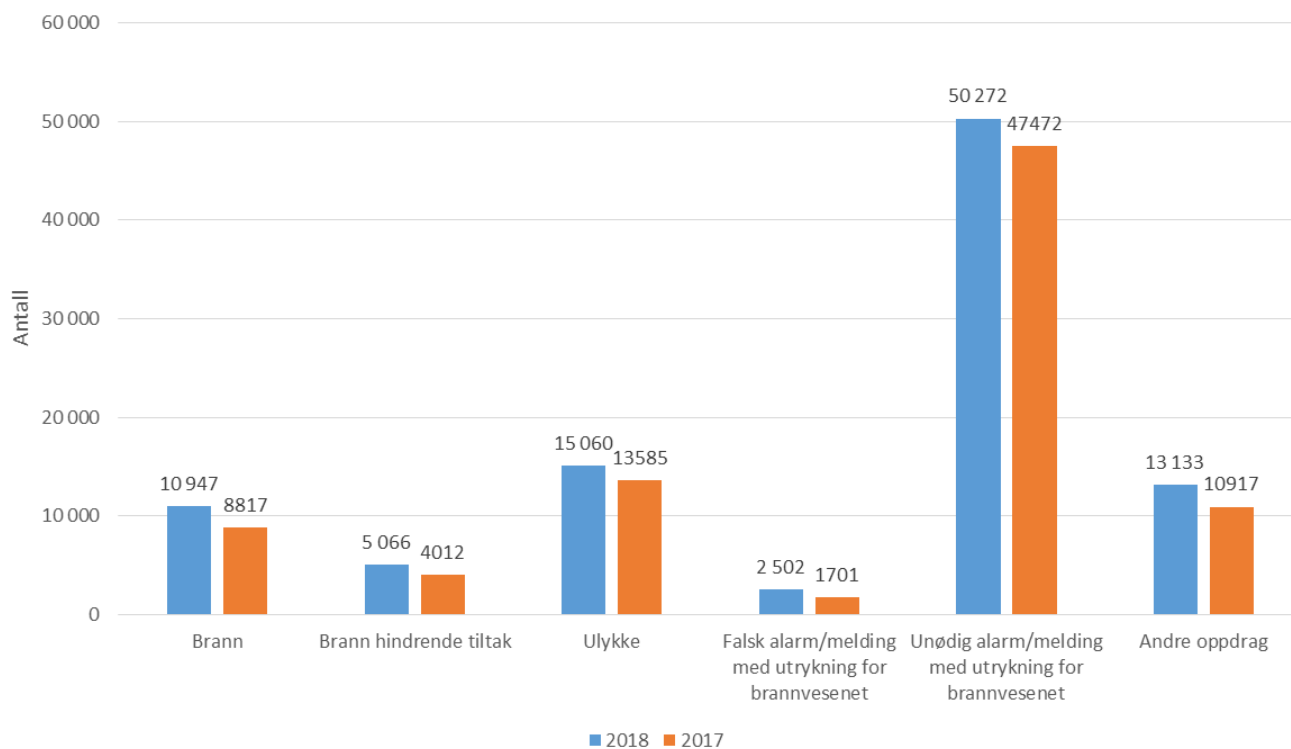
Brann- og redningsvesenene har mange flere oppgaver enn å slokke branner. Figuren nedenfor viser en grovinndeling av deres utrykninger i 2018.

Figur 1: Brann- og redningsvesenets utrykninger etter hovedtype. 2018

Figur 1 viser alle brann- og redningsvesenets utrykninger i 2018. Til sammen ble det rykket ut på snaut 97 000 oppdrag, noe som er en økning på hele 12% fra året før. Det var en økning i alle hovedkategoriene. Branner økte med 24%, noe som blant annet skyldtes 1 000 flere branner i inn- og utmark. Brannhindrende tiltak økte med 26%, og videre var økningen 11% for ulykker, 47% for falske alarmer, 6% for unødige alarmer og 20% for andre oppdrag (se figur 2). Til sammen var drøyt 54% av utrykningene enten unødige eller falske alarmer eller meldinger, et par prosentpoeng mindre andel enn i fjor. Drøyt 11% var branner og 5% brannhindrende tiltak, dette omtrent som året før. "Brannhindrende tiltak annet" gjelder alt annet enn brannhindrende tiltak komfyrr, for eksempel skumlegging, sjekk etter lynnedslag, undersøke svart kontakt mv.

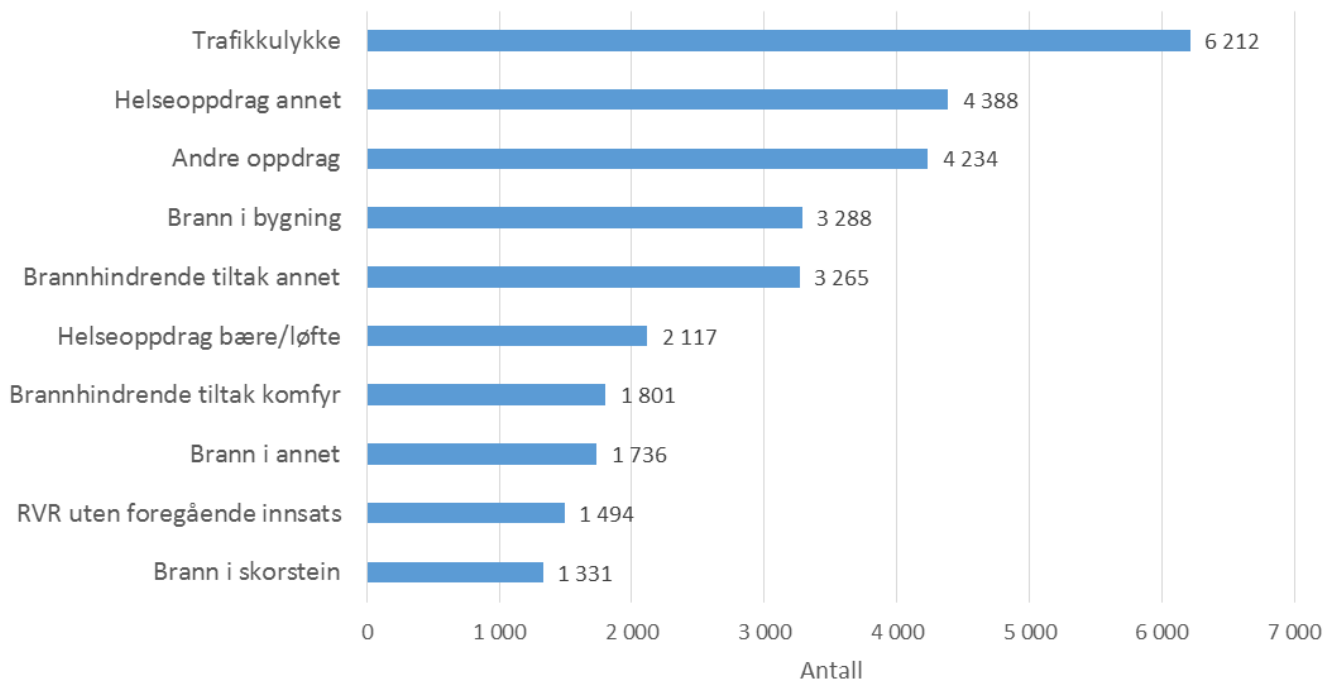
Figur 2: Brann- og redningsvesenets utrykninger etter hovedtype. 2018 vs. 2017

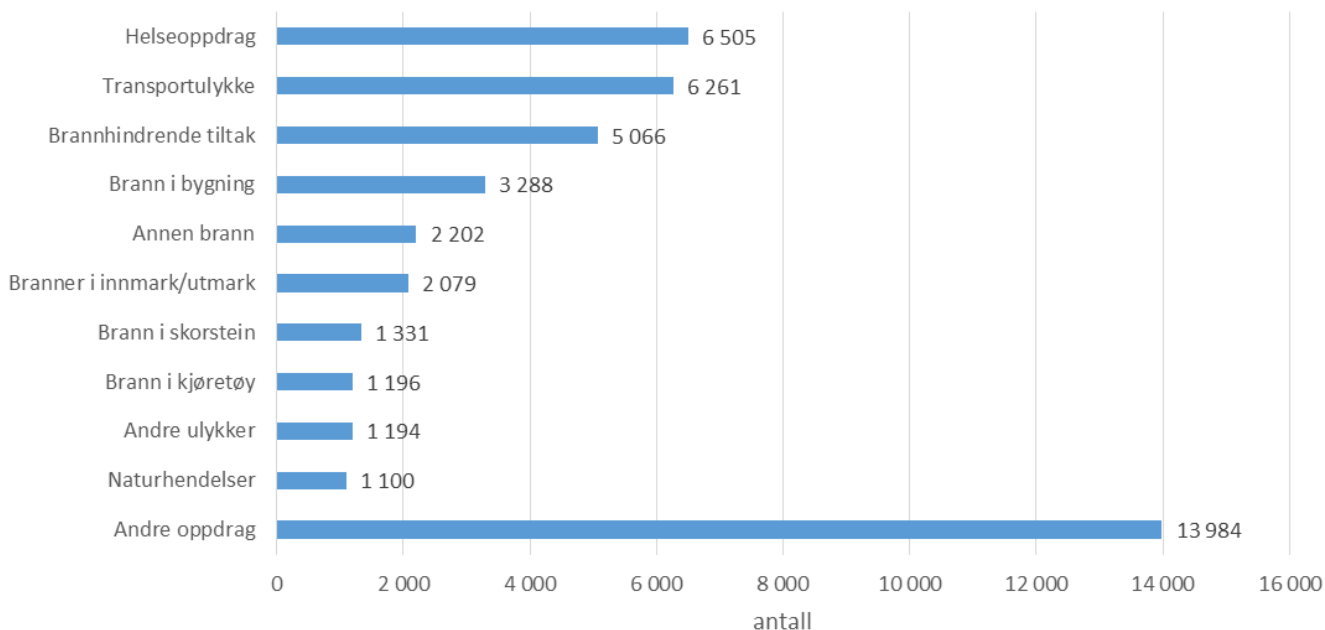
Brann- og redningsvesenene har mange ulike oppgaver. Figur 3a viser hvilke type oppdrag det rykkes hyppigst ut på, sett bort i fra unødige og falske alarmer. Trafikkulykker er den største kategorien, med 6 200 utrykninger i 2018, foran helseoppdrag med samlet 6 500. I helseoppdrag ligger alt fra assistanse til ambulansetjeneste som bære-/løfteoppdrag til oppdrag der man rykker ut for å redde personer, eksempelvis ved bruk av hjertestarter, i vente på ambulanse. Det var 3 300 utrykninger til bygningsbranner i 2018. Merk at Brann Annet er en egen kategori, og den er ikke lik differansen mellom branner totalt og de andre spesifiserte brannene i denne grafen.

Hvis man samler de andre utrykningene enn brann i hovedkategorier, jf. tabell 3b, ser vi at brann- og redningsvesenet rykket ut på flest helseoppdrag (6 500), foran helseoppdrag (snaut 6 300), brannhindrende tiltak (nesten 5 100) og bygningsbranner (snaut 3 300).

Figur 3a: Topp-10 type oppdrag for brann- og redningsvesenet i 2018 (utenom unødige og falske alarmer)

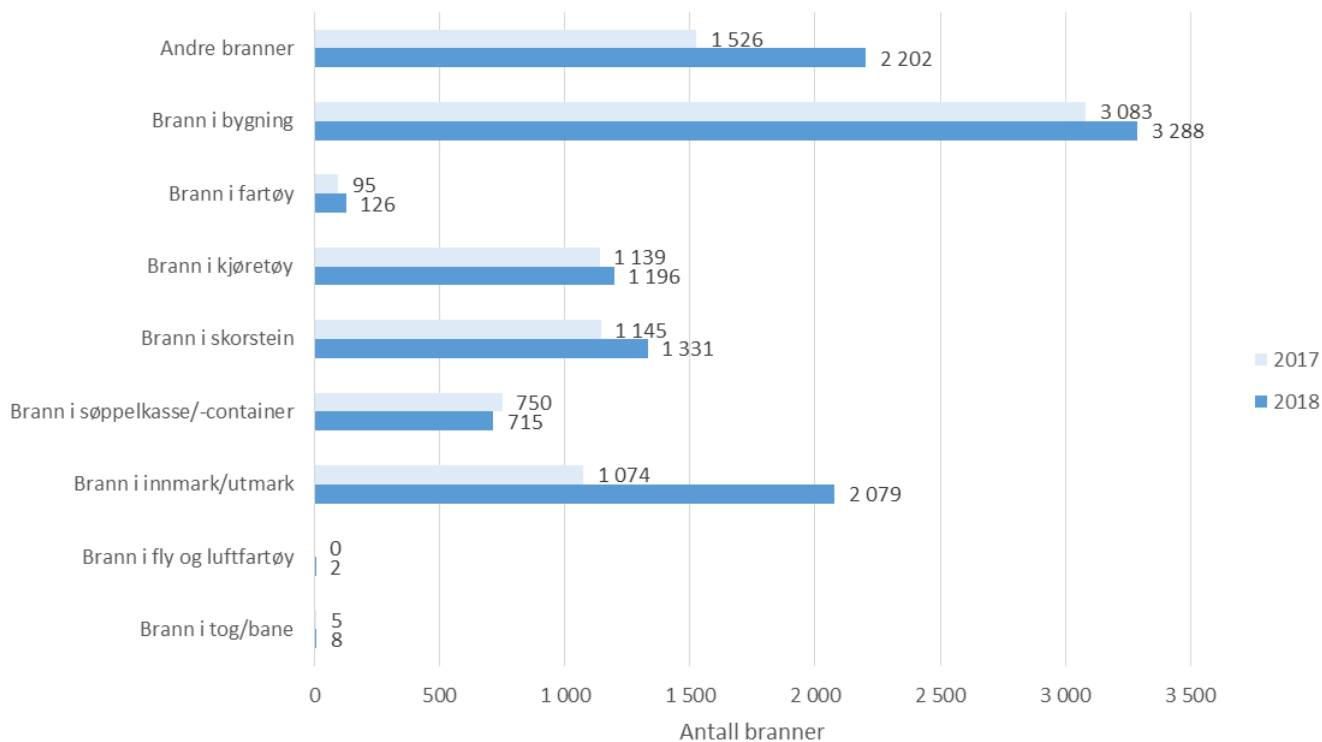
Figur 3b: Brann- og redningsvesenets utrykninger i 2018 etter type branner og andre hovedkategorier (eksklusive falske og unødige alarmer)

Branner og brannhindrende tiltak

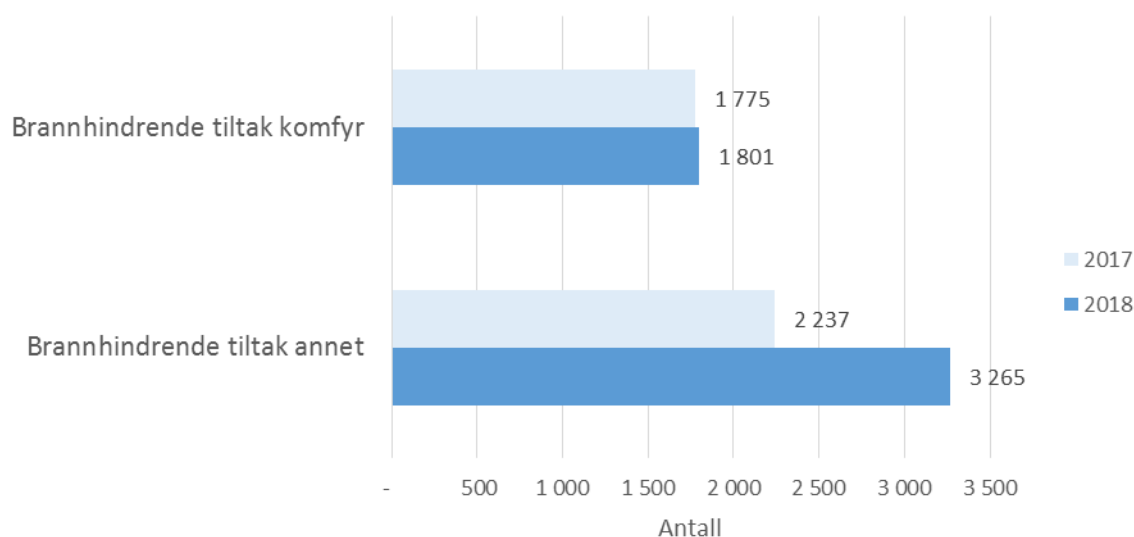
Hvis vi ser på fordelingen av de 10 947 brannene det ble rykket ut på i 2018, så sto bygningsbranner for 30%, 5 prosentpoeng mindre andel enn året før. Branner i innmark/utmark utgjorde drøyt 19%, og sto for den største økningen fra året før sammen med "Andre branner". Branner i skorstein og branner i kjøretøy utgjorde hhv. 12% og 11% av alle utrykninger til brann (se figur 4).

Figur 4: Utrykninger til branner, etter type brann. 2018 vs. 2017

Brannhindrende tiltak komfyр er branner og branntilløp som har blitt slukket av brann- og redningsvesenet før brannen har spredt seg til utenfor selve komfyren. Slike hendelser medførte 1 801 utrykninger i 2018, en oppgang på 2% fra 2016. Andre brannhindrende tiltak utgjorde 3 265, en oppgang på hele 46% (figur 5).

Figur 5: Type brannhindrende tiltak 2018 vs. 2017

3 MER OM BRANNER I BYGNING OG BRANNHINDRENDE TILTAK KOMFYR I BYGNINGER

Brannhindrende tiltak komfyr er branner og branntilløp som har blitt slukket før brannen har spredt seg til utenfor selve komfyren. Det at denne hendelsestypen er skilt ut fra bygningsbranner som en egen hendelsestype er et unntak fra regelen om at alle branner som starter inne i eller i tilknytning til en bygning skal ha hendelsestypen bygningsbrann. Eksempelvis er en brann som starter i et TV-apparat i en stue en bygningsbrann, selv om brannen aldri sprer seg utenfor selve TV-apparatet. I den følgende analysen inkluderes brannhindrende tiltak komfyr i bygnings-/boligbrannene, fordi dette i realiteten er branner/branntilløp inne i en bygning.

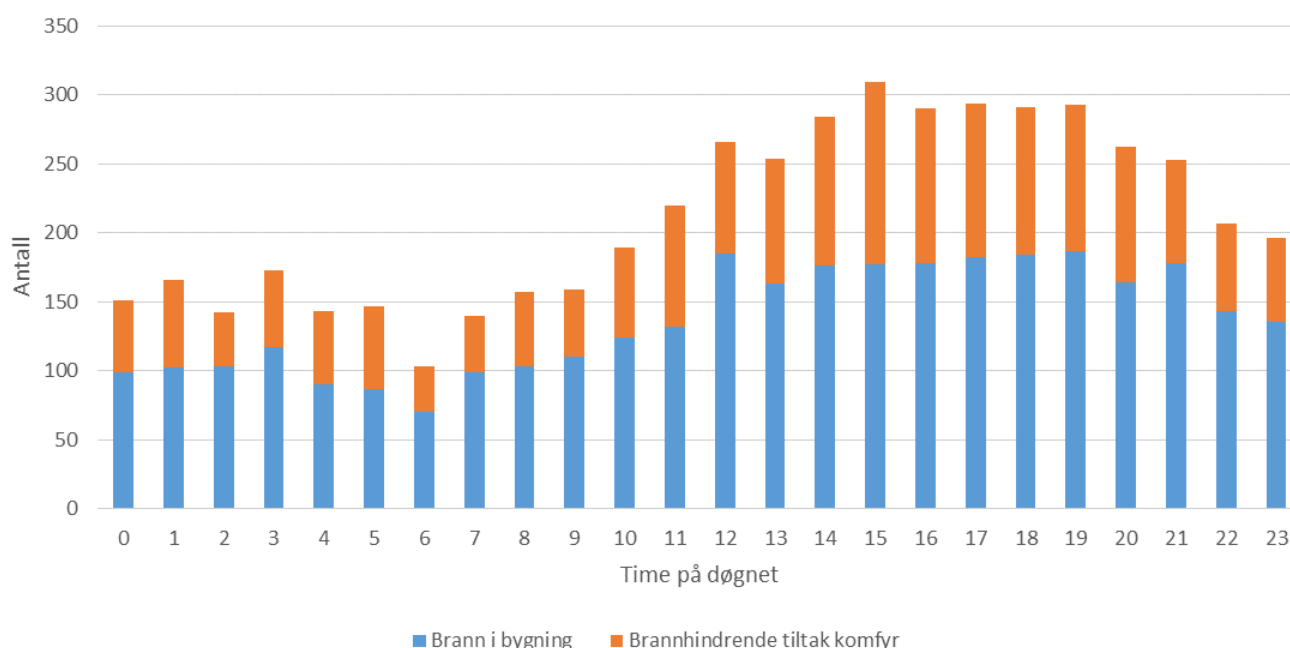
Tabell 1 gir en oversikt over branner i bygning og brannhindrende tiltak komfyr etter type bygning. Drøyt 60% av alle bygningsbranner var branner i bolig i 2018. Næring som fungerer som bolig er f.eks. sykehjem eller fengsel.

Tabell 1: Branner i bygning og brannhindrende tiltak komfyr, etter type bygg. 2018

Type bygg	Brann i bygning	Brannhindrende tiltak komfyr	TOTALT
Bolig	1 992	1 545	3 537
Næring som fungerer som bolig	161	133	294
Annen næring	766	115	881
Andre bygninger	369	8	377
I alt	3 288	1 801	5 089

Disse snaut 5 100 bygningsbrannene (inklusive brannhindrende tiltak komfyr) fordelte seg i 2018 på døgnet timer som vist i figur 6.

Figur 6: Fordeling av bygningsbranner og brannhindrende tiltak komfyr, etter time på døgnet. 2018

Hvis man deler døgnet grovt inn i tre 8-timers bolker, ser vi at andelen branner i bygning om natten (kl. 23-06.59) er 24,0%, andelen morgen/formiddag (kl. 7-14.59) er 32,8% og andelen på ettermiddag/kveld (kl. 15-22.59) er 43,2%. Tilsvarende tall for 2017 var hhv. 24,3%, 34,1% og 41,6%.

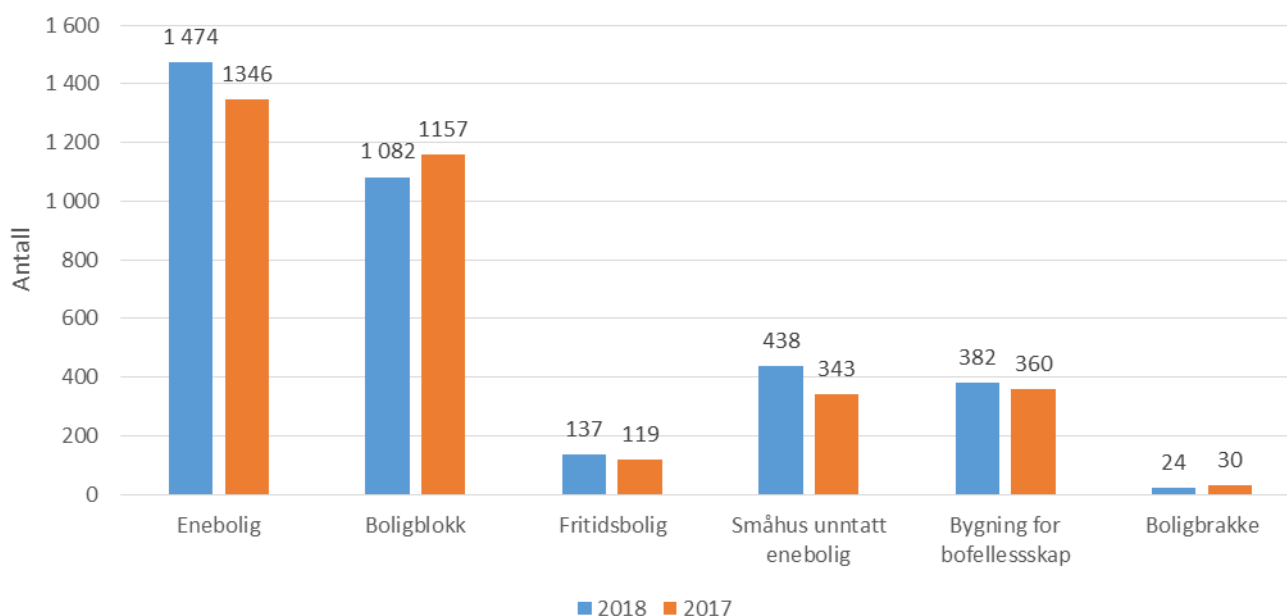
4 MER OM BOLIGBRANNENE OG BRANNHINDRENDE TILTAK KOMFYR I BOLIG

I dette kapitlet ser vi kun på den delen av bygningsbrannene og de brannhindrende tiltak komfyr som skjer i bolig. Med bolig mener vi både boenheter som er primærbolig og sekundærbolig. Boliger deles i kategoriene enebolig, boligblokk, bygning for bofellesskap, småhus unntatt enebolig, fritidsbolig og boligbrakke.

4.1 BRANNSTED

Figur 7 viser boligbrannene i 2018 etter type bolig. 42% av boligbrannene (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) skjedde i eneboliger i 2018. Dette er en relativ oppgang i andel på 1,6 prosentpoeng. Snaut 31% av boligbrannene (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) raket boligblokker. Til sammen står altså enebolig og boligblokk for nesten 3 av 4 boligbranner.

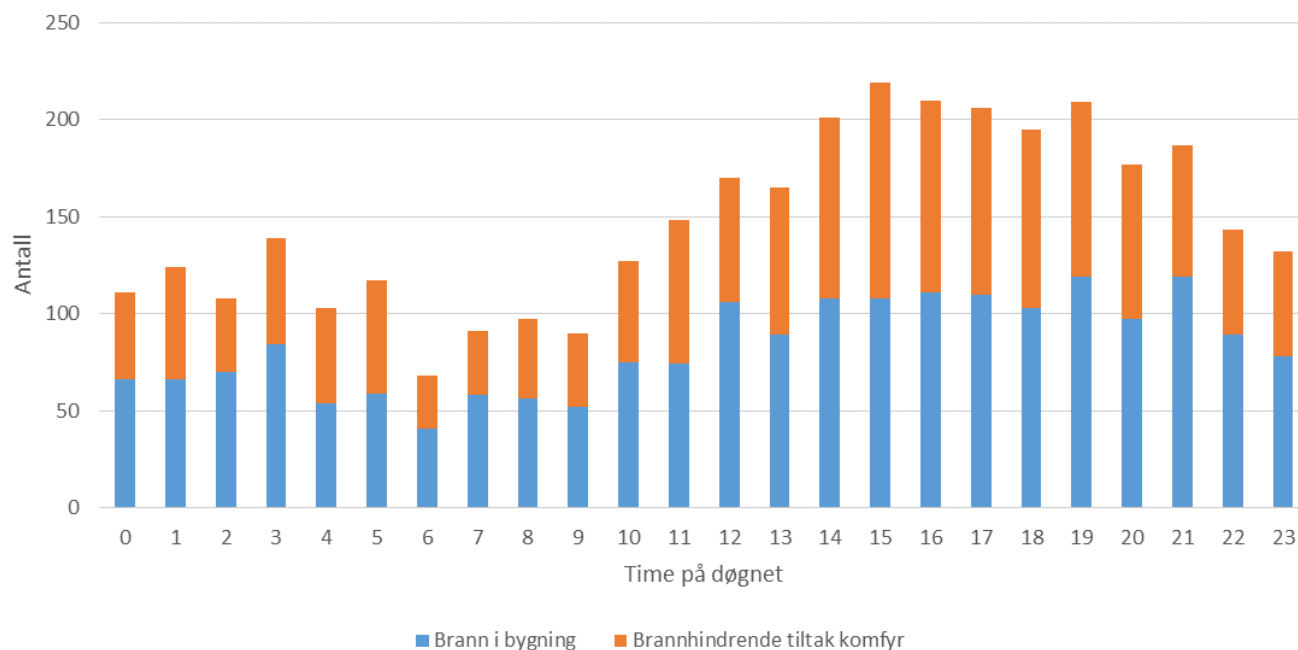
Figur 7: Boligbranner og brannhindrende tiltak i bolig, etter type bolig.
2018 vs. 2017

4.2 TID PÅ DØGNET

Hyppigheten av boligbranner (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) øker fra folk står opp på morgenen og utover dagen. Det skjer flest branner i bygning på ettermiddagen. En topp nåes kl. 14-17, når folk kommer hjem til sin bolig, lager mat på komfyren og bruker elektriske apparater. Mellom kl. 14 og 21 er risikoen høyest. Men det er verdt å merke seg at boligbranner skjer i et betydelig omfang hele døgnet (se figur 8).

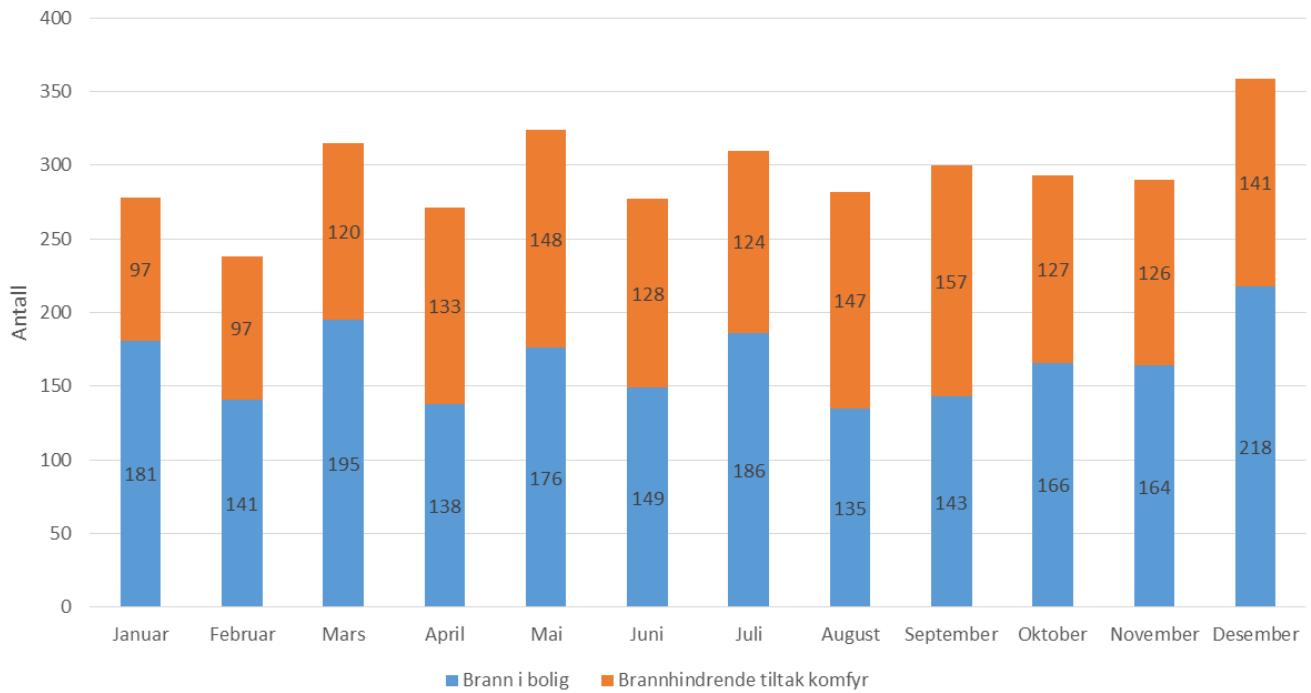
Figur 8: Fordeling av boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig etter time på døgnet. 2018

4.3 MÅNED

Det skjer flest boligbranner (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) i de kalde månedene, men månedsstatistikken er også preget av antall dager i måneden. I 2018 lå spesielt Desember, Mai og Mars høyt. Alle disse er måneder med 31 dager, og to av dem er vintermånedene, med krav til oppvarming av bolig og mer innendørsaktiviteter, noe som øker risikoen for at brann starter. Figur 9 viser månedsfordelingen av bygningsbrannene i 2018.

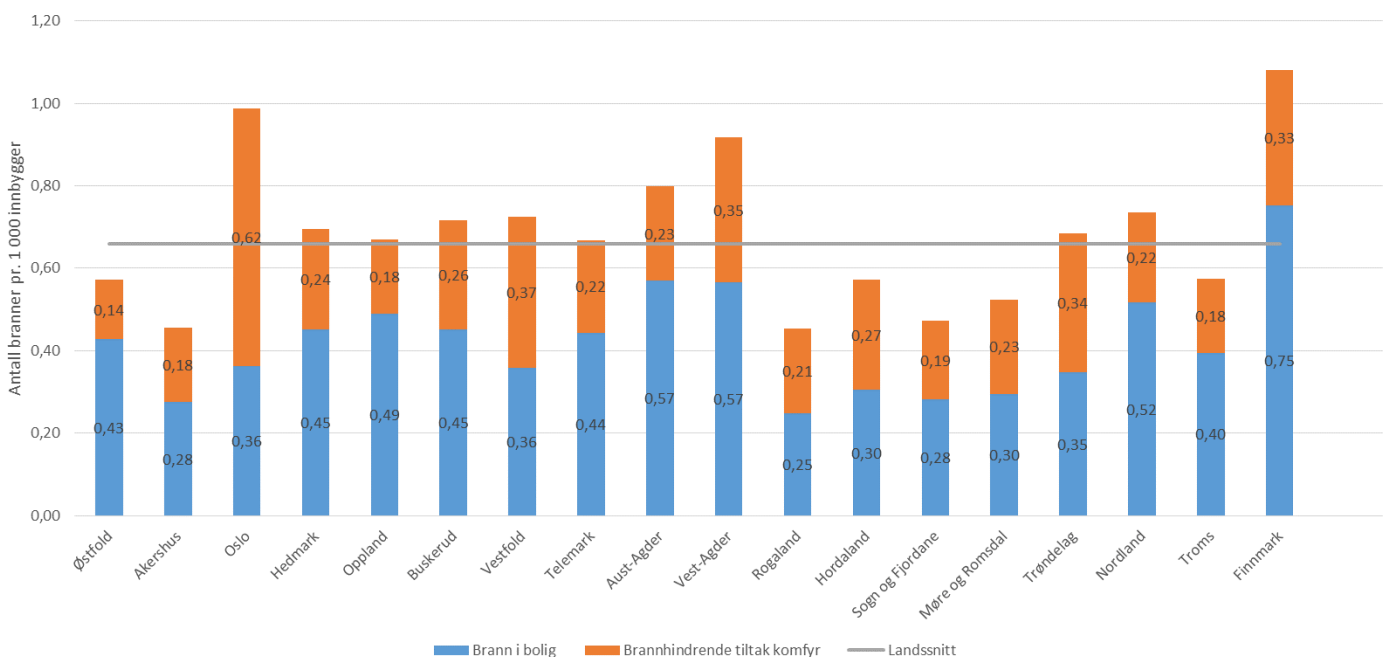
Figur 9: Brann i bolig og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. 2018, etter måned

4.4 FYLKE

Noen fylker viser seg å være overrepresentert på boligbrannstatistikken. Dette gjelder, som året før, spesielt Finnmark og Oslo (se figur 10). Noe av forklaringen på at Oslo ligger så høyt i forhold til resten av landet kan være flere automatiske brannalarmer, men dette sier ikke statistikken noe om. Lavest boligbrannfrekvens sett i forhold til innbyggertall i 2018 hadde Rogaland og Akershus. Det er ingen signifikante forskjeller i forhold til landsdel.

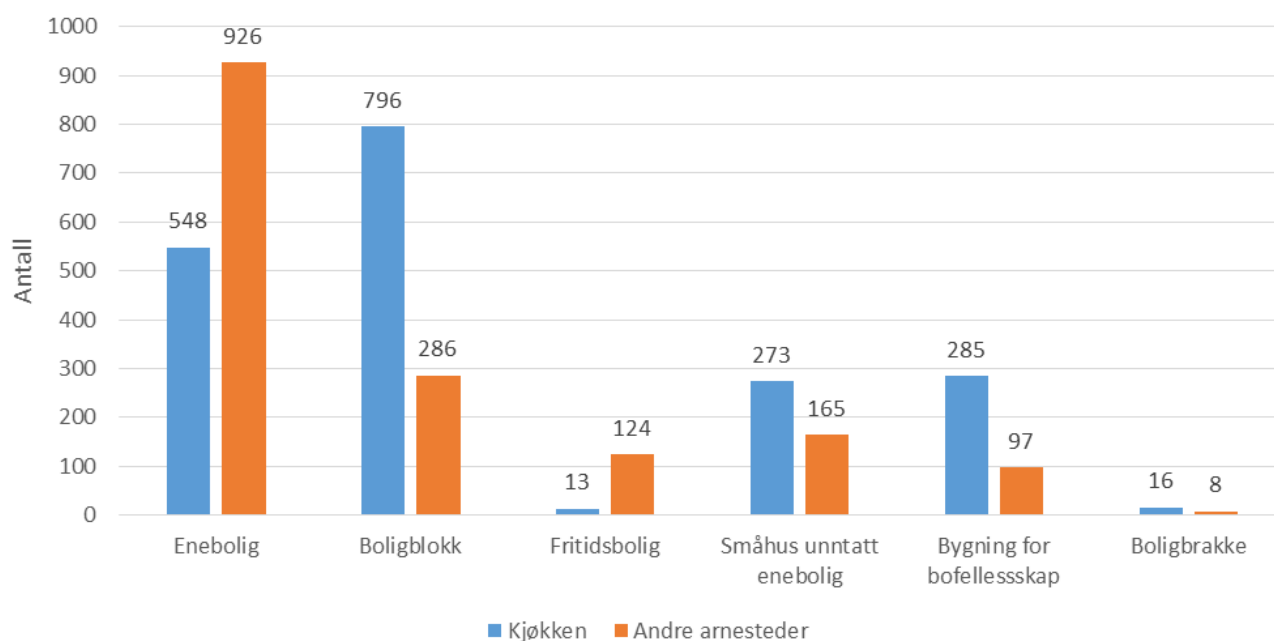
Figur 10: Branner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. Pr. 1 000 innbygger, etter fylke. 2018

4.5 ANTATT ARNESTED

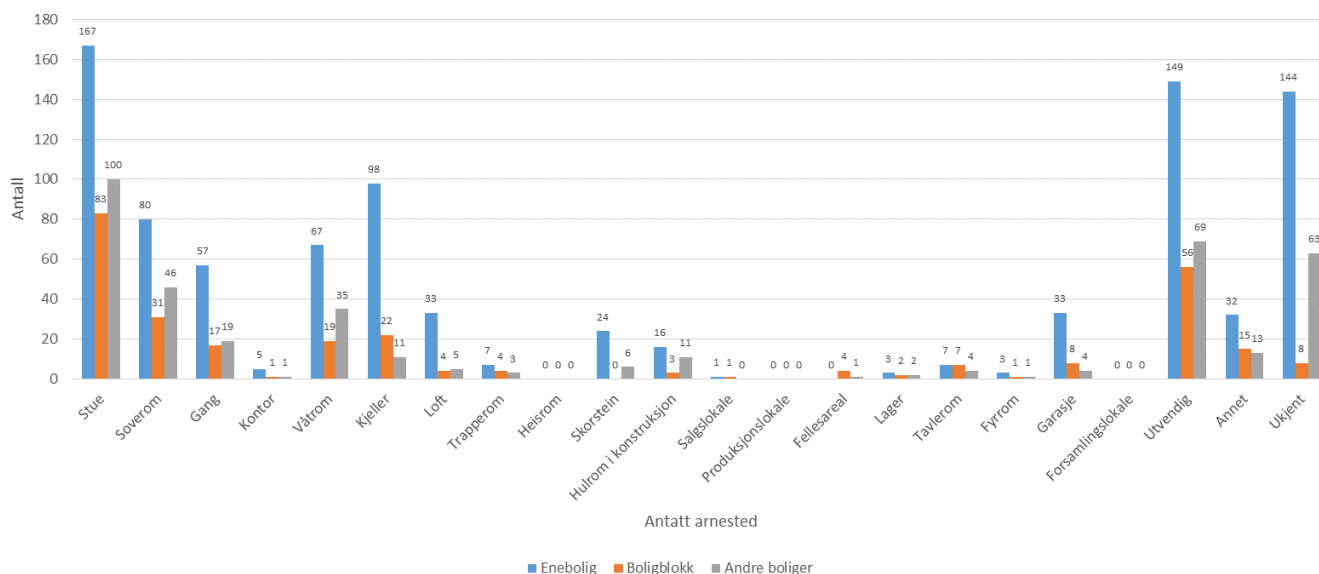
Arnestedet for en boligbrann er det stedet i boligen der brannen startet. Branner med arnested "kjøkken" sto for snaut 55% av alle boligbranner i 2018. Hvis man ser på blokkeleiligheter isolert utgjorde kjøkkenbrannene nesten 3 av 4 branner (se figur 11). Hovedårsaken til at andelen for kjøkken nå er større enn i historisk statistikk er at brannhindrende tiltak komfyr nå er en egen hendelsestype, som inkluderes i boligbrannstatistikken for denne rapporten i sin helhet.

Figur 11: Arnested "kjøkken" og andre arnesteder ved boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. 2018

For boligbranner med andre arnesteder enn kjøkken står stue for den klart største andelen. Deretter følger kategorien "Utvendig". For å komme i denne kategorien kreves det at brannen starter i objekt tilknyttet bygget. For eksempel kan dette være terrasse, balkong, planter eller annet som henger på byggets yttervegg, ting som står helt innat bygget mv. Selv om soverom er høyt representert når det gjelder dødsbranner, så er det ikke her brannfrekvensen er høyest (se figur 12).

Figur 12: Antall branner i bolig og brannhindrende tiltak komfyr i bolig etter antatt arnested. Andre arnesteder enn kjøkken, 2018

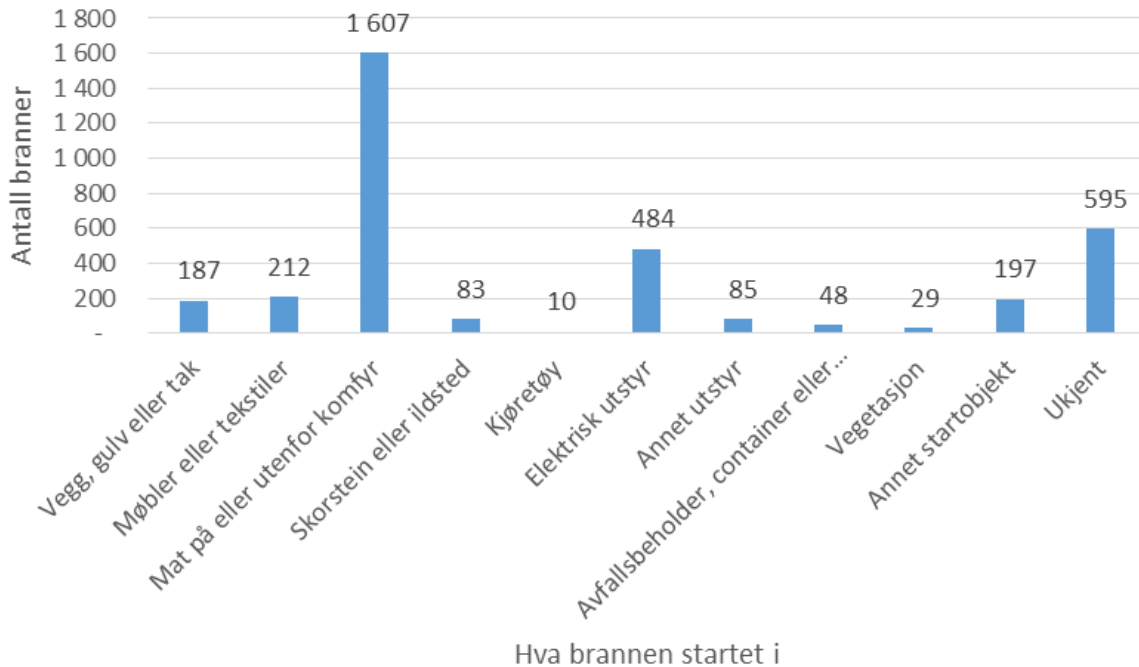

4.6 HVA BRANNEN STARTET I

"Hva startet brannen i" er en spesifisering av hva slags objekt brannen startet i. Dette kan ofte være vanskelig å fastslå i en hektisk situasjon på brannstedet, og må sees på som brann- og redningsvesenets vurdering der og da for hva brannen startet i.

Figur 13 viser at komfyrbranner dominerer sterkt, med en andel i 2018 på nesten 55% av boligbrannene (inklusive brannhindrende tiltak komfyr) der det er kjent hva brannen startet i (eksklusive "Ukjent"). Deretter følger elektrisk utstyr, med en andel på 16%.

Figur 13: Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig.
Hva brannen startet i. 2018

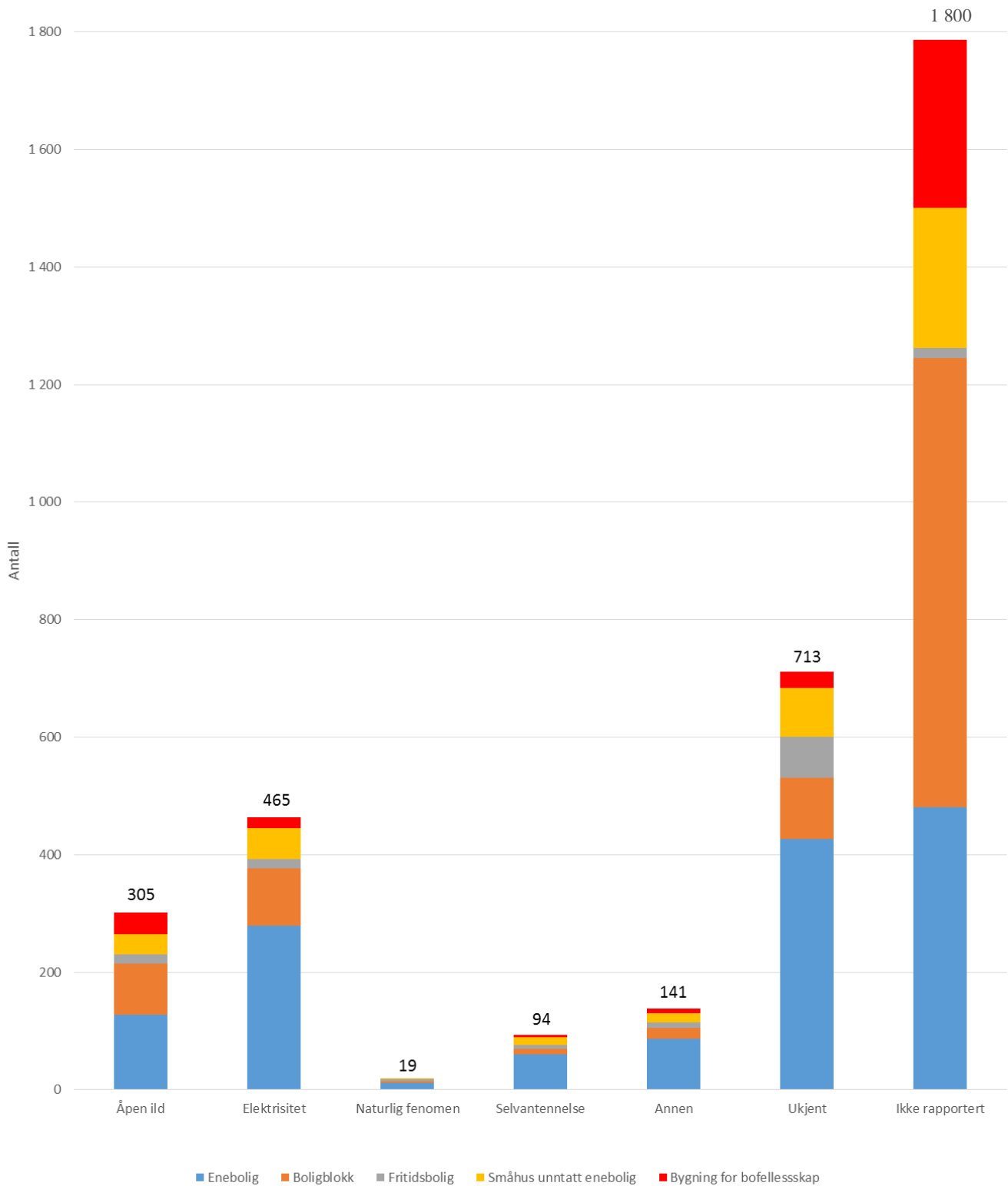
4.7 TENNKILDE

Tennkilde er energikilden som gjør at brannen starter. Hvis vi ekskluderer de brannene der tennkilde ikke er rapportert eller rapportert som ukjent ser vi at totalt for boliger var tennkilden i drøyt 45% av brannene (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) elektrisitet. Denne andelen var 49% for eneboliger, 45% for boligblokker og 36% for andre boligtyper (fritidsbolig, småhus, bofelleskap, boligbrakke etc). Årsaken til at tallene for elektrisitet er så høye er at branner som starter på komfyren skal føres med tennkilde elektrisitet. Grunnen til at ikke rapportert kommer ut med så mange hendelser her, er at vi ikke spør om tennkilde for brannhindrende tiltak komfyr, da tennkilden for disse i all hovedsak er elektrisitet. Dvs. at omtrent alle de ikke rapporterte kan legges til tallene for tennkilde lik elektrisitet.

Slik tallene ligger nå, utgjorde åpen ild 40% for boligblokker, men "bare" 23% for eneboliger. Men, som nevnt over ville disse andelenene blitt mye mindre hvis vi tok hensyn til at de fleste brannhindrende tiltak ikke har tennkilde lik "ikke rapportert, men elektrisitet (se figur 14).

Som for hva brannen startet i er disse tallene brann- og redningsvesenet sin vurdering der og da, i en hektisk situasjon, og dette kan være forskjellig fra hva politiet kommer frem til i sin fastsettelse av brannårsak i etterkant.

Figur 14: Boligbranner og brannhindrende tiltak komfy. Antatt tennkilde, etter boligtype. 2018

4.8 HVORDAN BRANNEN STARTET

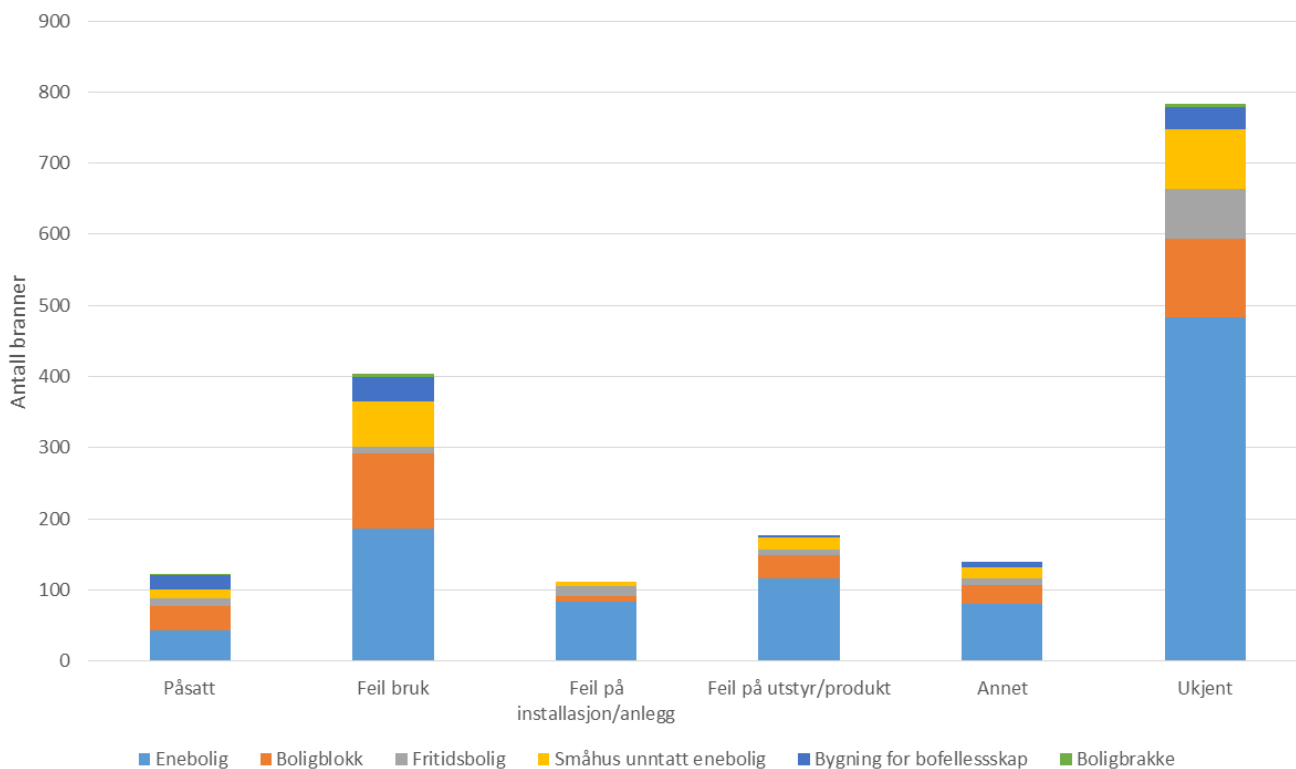
Brannvesenets vurdering av hvordan boligbrannene startet kan sees på tre måter. På den ene siden har vi de brannene der dette ikke er rapportert. På den andre siden har vi tilfellene hvor dette er rapportert, men satt til "Ukjent" årsak. Man kan betrakte andeler ift. alle branner, også de som ikke er rapportert. Man kan ta bort de ikke rapporterte, men beholde de ukjente. Eller man kan kun se på de som har fått fastsatt en årsak/startmåte. Ved sistnevnte metode gjør man, bevisst eller ubevisst, den forutsetning at de ukjente og ikke rapporterte fordeler seg akkurat som de brannene som har fått fastsatt er spesifisert årsak. Det kan derimot tenkes at visse typer branner er vanskeligere enn andre å anslå. For eksempel vil sannsynligvis elektriske branner ofte være enklere å fastslå enn påsatte.

Ukjent-andelen er her høy. Hovedårsaken til dette er at vi ikke spør om hvordan brannen kan ha startet for brannhindrende tiltak komfyr. For brannhindrende tiltak komfyr er det her ikke like selvsagt hvor de ville havnet som det er for tennkilde (som i all hovedsak er elektrisitet, jf. kap. 4.7). De fleste brannhindrende tiltak komfyr vil ha startet pga. feil bruk, men noen kan også være feil på utstyr eller endog påsatt (påtenne gjenstander på komfyren etc.

Etter metode 2 (se figur 15) ser vi at ukjent-andelen var på hele 45%. Feil bruk sto for 23%, mens påsatt var 7% og feil på installasjon/anlegg sto for 6%.

Som i kapittel 4.6 og 4.7 må disse tallene sees på som brann- og redningsvesenets vurdering der og da, i en hektisk situasjon, og kan variere i hvert enkelt tilfelle fra den brannårsak politiet kommer frem til.

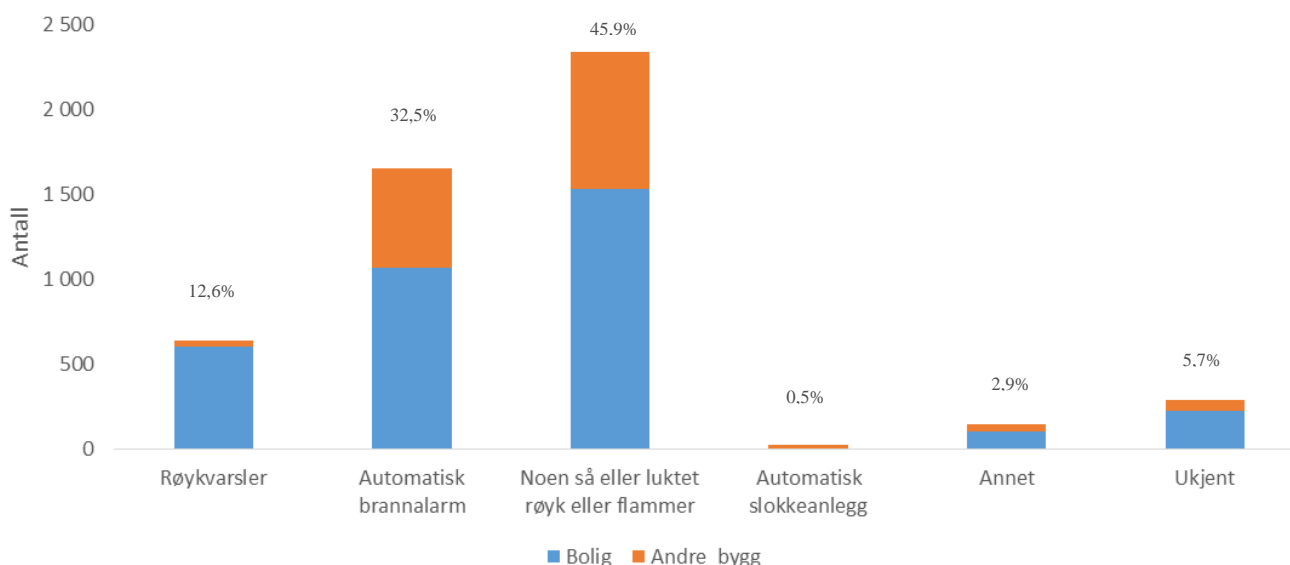
Figur 15: Brannvesenets vurdering av hvordan brannen startet. Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. Eksklusive ikke rapporterte. 2018

4.9 HVORDAN BOLIGBRANNENE FØRST BLE OPPDAGET

Boligbranner oppdages oftest først ved at noen så eller luktet røyk eller flammer. Dette var tilfellet i 46% av brannene i 2018. I en av tre branner var det en automatisk brannalarm som først varslet brannen, mens det i 13% av tilfellene var en røykvarsler. I 6% av tilfellene var det ukjent hvordan brannen ble oppdaget (jf. figur 16).

Figur 16: Hvordan ble branner og brannhindrende tiltak komfyr først oppdaget. Boliger vs. andre bygg. 2018

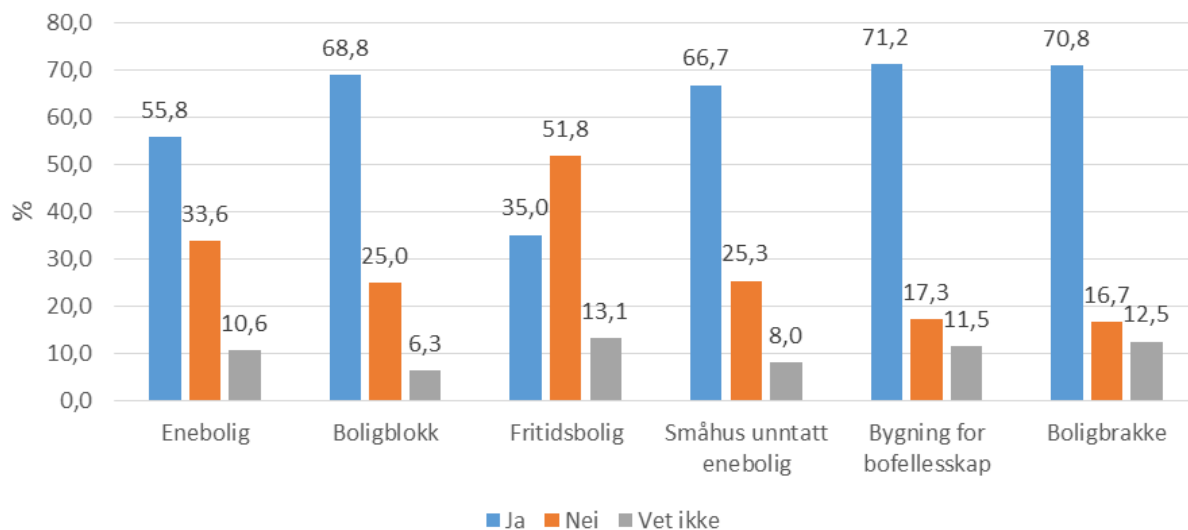

4.10 PERSONER TIL STEDE VED BRANNSTART

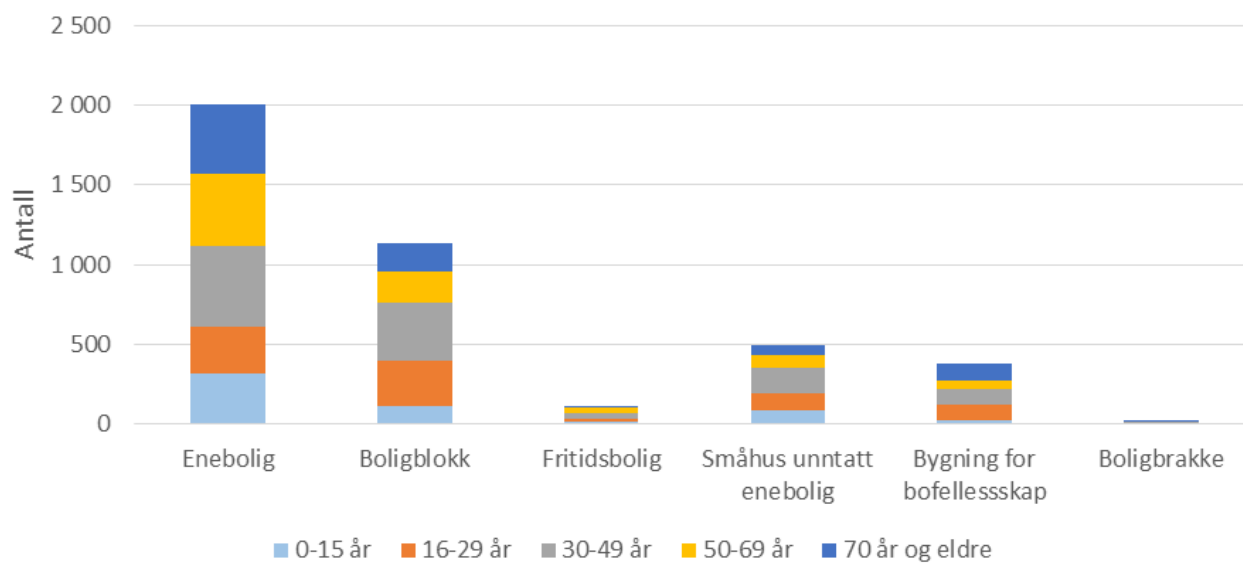
For de branner i bolig (inklusive brannhindrende tiltak komfyr i bolig) der man vet om det var personer til stede eller ikke da det begynte å brenne (altså eksklusive "vet ikke"), var det i snaut 7 av 10 branner (68,3%) personer til stede (se figur 17). Dette er omtrent en tilsvarende andel som i 2017 og 2016. Det er altså et høyt potensiale for at personer skal omkomme i brann, og det er ofte i den enkelte brann små marginer for om dette skjer eller ikke. Branner i boligblokk og bygninger for bofellesskap drar snittet opp, med hhv. 73% og 80% (se figur 17, der også "vet ikke" er tatt med i andelstallene).

Det var i snitt 1,17 personer til stede ved brannstart bolig i 2018 i de tilfellene dette er kjent (jf. figur 18). Dette tallet var 1,3 i 2017. Totalt snaut 4 144 personer ble rapportert til stede i branncellen ved brannstart i bolig i 2018, herav 2 000 i enebolig, 1 082 i boligblokk, 438 i småhus, 382 i bygning for bofellesskap, 137 i fritidsbolig og 24 i boligbrakke (jf. figur 18).

Figur 17: Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig: Personer til stede i branncellen da brannen startet. Brannvesenets vurdering. 2018

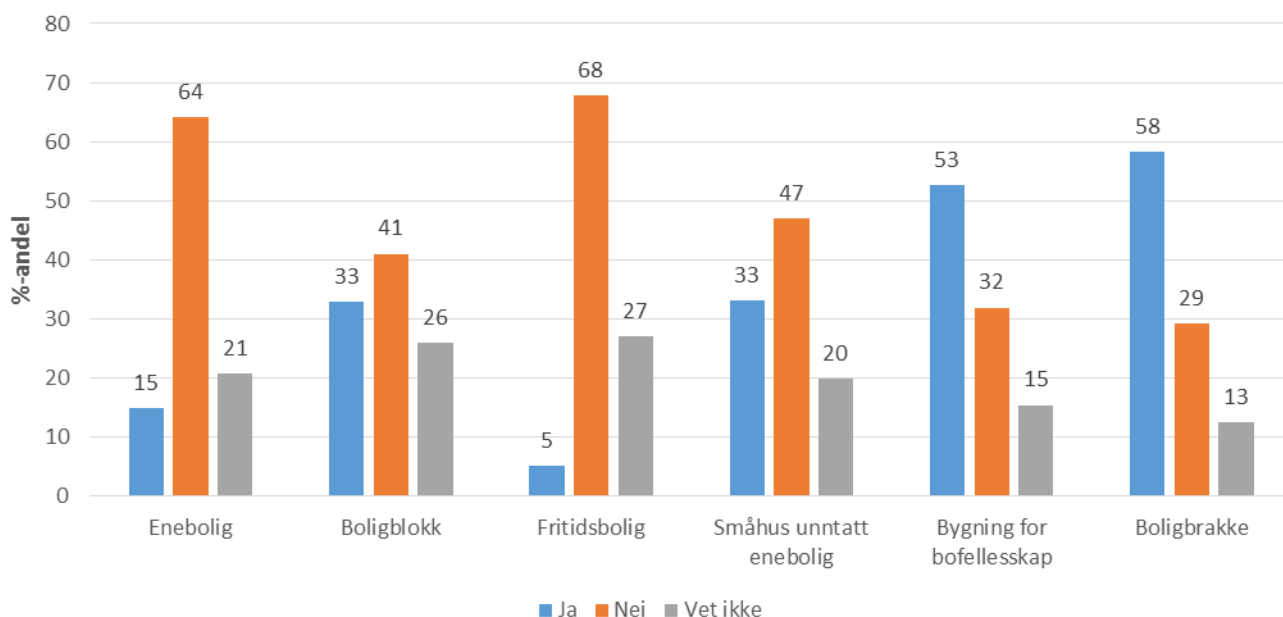
Figur 18: Antall personer fastslått til stede ved brannstart da det begynte å brenne. Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. 2018

4.11 RISIKOGRUPPER

Når man ser på andre risikofaktorer enn høy alder viser statistikken for boligbranner (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) at det i 2018, etter brannvesenets vurdering, var minst en person innenfor minst en risikogruppe til stede da det begynte å brenne i 27% av brannene. Risikogrupper var ikke til stede i 51% av brannene, mens brannvesenet ikke kunne si verken ja eller nei til dette i 22% av tilfellene. For branner i boligblokker oppgis personer i risikogruppe til stede med over dobbelt så høy andel som i eneboliger (33% vs. 15%) (se figur 19).

Figur 19: Noen i branncellen m. minst ett av flg. kj.tegn: Rusmisbruker, psykiatri, fysisk funksjonsnedsettelse, kognitiv svikt, lite kjennskap til norsk sikkerhetskultur eller begrensede norskkunnskaper. Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr. 2018

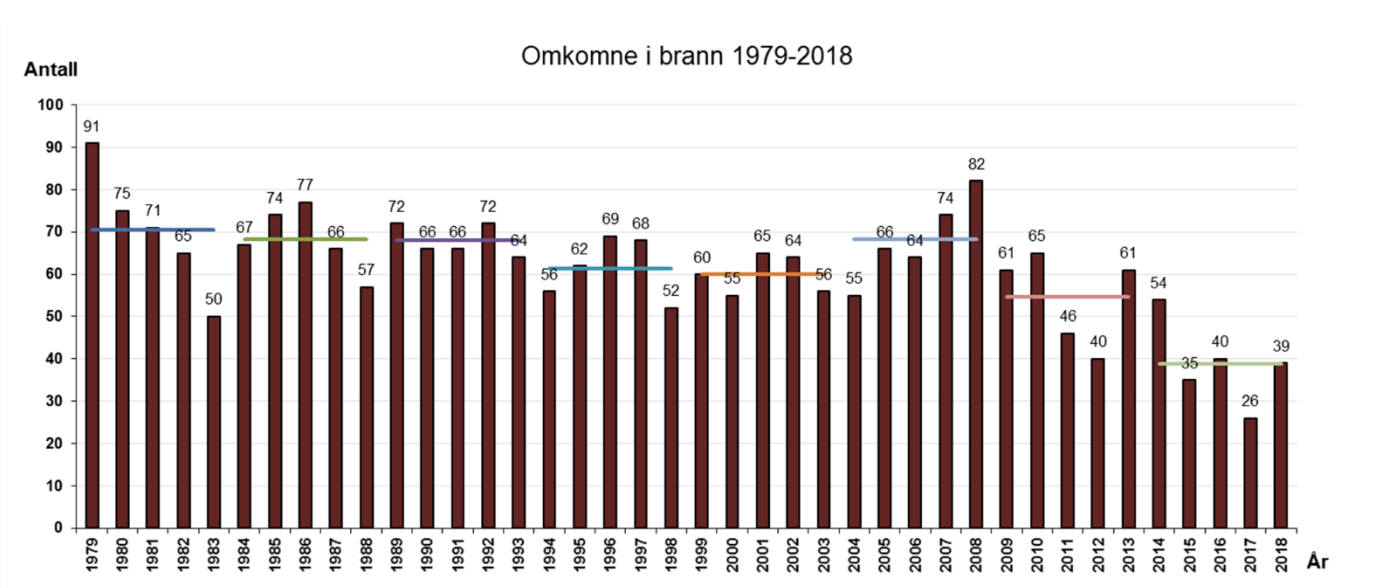

5 KONSEKVENSER AV BRANN

5.1 OMKOMNE PERSONER

I 2017 omkom bare 26 personer i brann, det laveste antallet siden DSB startet å registrere dette i 1979 (se figur 20). I 2018 gikk tallet opp til 39. Allikevel er antallet de fire siste årene mindre eller på linje med det laveste årlige tallet frem til 2014. Vi ser nå en tydelig trend de siste 10 årene på et fallende antall brannomkomne. Siden DSB startet registreringene av omkomne i brann har over 80% av alle de omkomne i brann omkommet i boligbrann.

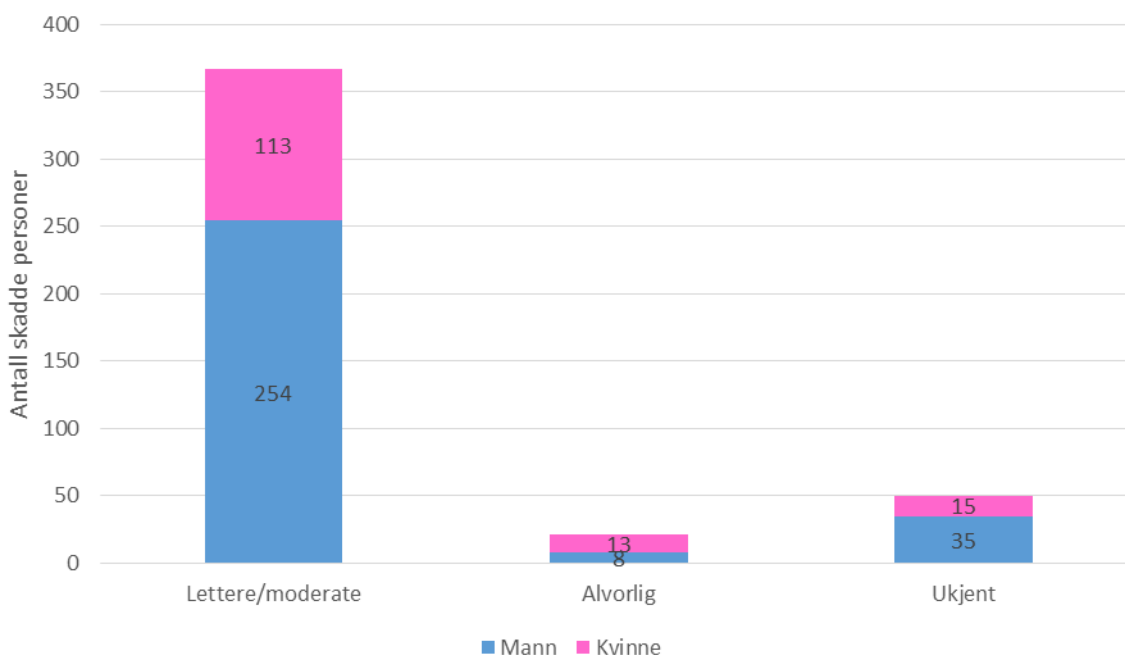
Figur 20: Omkomne i brann

5.2 SKADDE PERSONER

Vurdering av brannskader er et svært vanskelig tema. Psykiske skader av en brann kan være svært vanskelig å oppdage under brann. Hva er skade og hva er normal reaksjon på noe så traumatisk som en brann? Psykiske skader kan også først inntreffe en stund etter brannen. Fysiske brannskader kan ofte være enkle å påvise, men også de kan være umulig å identifisere under brannens gang. Av denne grunn må tallene i figur 21 tas for hva de er, brannvesenets vurdering der og da av skadeomfanget på person. Tallene omfatter kun fysiske skader.

Figur 21: Antall skadde personer etter brannvesenets vurdering. Bygningsbranner og brannhindrende tiltak komfyr.
Skadens alvorlighetsgrad. 2018

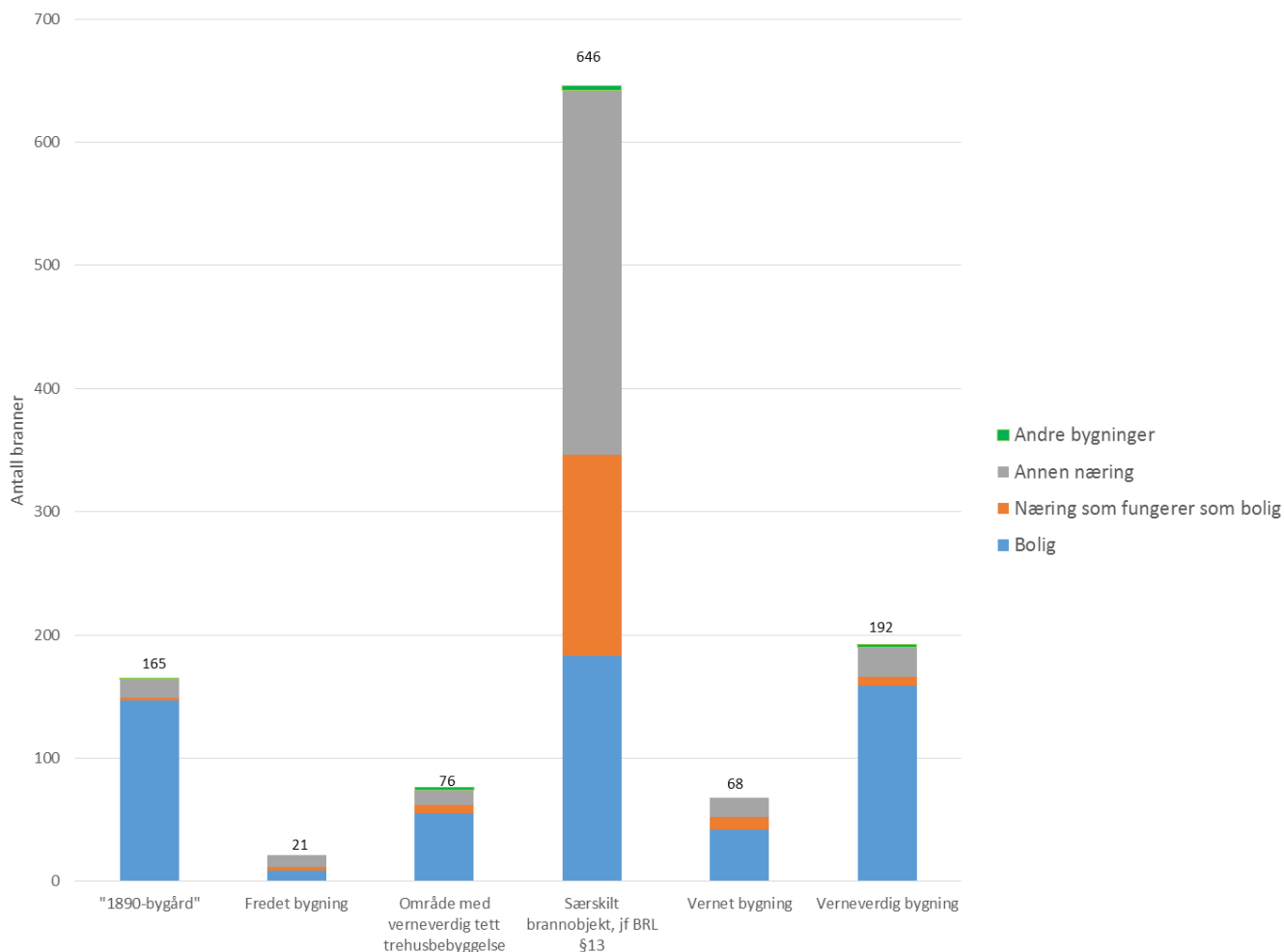
5.3 BRANNER I SÆRSKILTE BRANNOBJEKTER, FREDEDE OG VERNEVERDIGE BYGNINGER MV.

Særskilte brannobjekter, fredede bygg, vernede bygg mv. er objekter der brann kan få særskilte konsekvenser. Brannvesenet rapporterte inn 646 branner i særskilte brannobjekter for 2018, 16 flere enn året før (se figur 22). Det er viktig å merke seg at en bygning kan være både særskilt brannobjekt, fredet og/eller vernet samtidig, slik at tallene i figur 22 ikke umiddelbart kan slås sammen for å finne antall branner i slike objekter totalt sett.

Et særskilt brannobjekt er objekter med særskilt risiko for tap av liv eller andre samfunnsmessige konsekvenser. For definisjoner på verneverdige og fredede bygg mv., se Riksantikvarens nettside:

<http://www.riksantikvaren.no/Fredning/Fredet-vernet-verneverdig>

Figur 22: Antall branner og brannhindrende tiltak komfyr i særskilte brannobjekter, fredede bygninger mv. 2018

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap**

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Telefon 33 41 25 00
Faks 33 31 06 60

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

